

Advies

**Economiseren binnen
het overheidsapparaat:
versie 2**

Mei 2020

De Sociaal Economische Raad

De Sociaal Economische Raad (SER) is een bij landsverordening ingesteld onafhankelijk overleg- en adviesorgaan dat de regering adviseert over allerlei belangrijke onderwerpen van sociaal-economische aard.

In de SER hebben vertegenwoordigers van werknemers- en werkgeversorganisaties en onafhankelijke deskundigen zitting. De leden van de SER bespreken allerhande aangelegenheden op sociaal-economisch gebied en brengen hierover gevraagd en ongevraagd adviezen, nota's en rapporten uit.

Met de instelling van de SER heeft de overheid het mogelijk gemaakt voor sociale partners om zich vrijelijk en ongebonden, gevraagd of ongevraagd uit te spreken over het sociaal economische beleid.

De adviezen, rapporten en nota's van de SER zijn, nadat zij door de regering openbaar zijn gemaakt, digitaal verkrijgbaar bij de SER.

Contactgegevens van de SER

Adres : L.G. Smith Boulevard 134
Oranjestad
Aruba
Telefoon : 00297-5832713
Fax: : 00297-5838956
E-mail : info@ser.aw
Website : www.ser.aw

Inhoudsopgave

Inleiding

Hoofdstuk 1. Noodzaak voor kerntakendiscussie 6

Hoofdstuk 2. Waar kan de overheid in economiseren? 7

2.1 Beveiligingswerkzaamheden 7

2.2 Motorrijtuigenkeuringen 8

2.3 Belastingheffing en -inning 8

2.4 Bestrijding van zwart werk 8

2.5 Eco-besparingen 9

2.6 Dienstauto's 9

Hoofdstuk 3. Verlaging van personeelskosten 11

3.1 100% uitbetaling bij arbeidsongeschiktheid 11

3.2 Schoonwerkzaamheden 11

3.3 Gestructureerd beoordelingssysteem en prestatiebeloning 12

3.4 Gebruik toelage artikel 25 12

3.5 Personeel op Ministeries 13

Hoofdstuk 4. Conclusie 14

Inleiding

De Sociaal Economische Raad (SER) heeft in juni van het jaar 2014 een adviesrapport uitgebracht getiteld “Economiseren binnen het overheidsapparaat”. De reden voor de SER om voornoemd adviesrapport uit te brengen was de steeds precair wordende financieel economische situatie van het land.

Destijds baseerde de Raad zich op cijfers van de Centrale Bank van Aruba, die aangaf dat in 2013 de staatschuld 71,2% van het bruto binnenlands product (BBP) was. Hierdoor kwam Aruba 11,2 procentpunten boven het standaard van 60% van de Europese Monetaire Unie. Het begrotingstekort bedroeg toen 8,5 van het BBP waardoor Aruba 5,5 procentpunten boven de internationale norm van 3% zat.

Terugdringen van het begrotingstekort door middel van verlaging van de kosten van het overheidsapparaat was de focus van de Raad in voornoemd adviesrapport.

Het hoeft geen betoog dat de economische en vooral financiële situatie van het land sindsdien alleen maar slechter is geworden. De staatschuld als percentage van het BBP (schuldquote) van Aruba groeide fors, in 2017 bedroeg de staatsschuld van Aruba ruim AWG 4 miljard en 86 % van het BBP¹. Echter, is de staatschuld in 2018 als percentage van het BBP (schuldquote) gedaald in vergelijking met 2017 (zie tabel 1).

Tabel:1 Schuldquote en financieringstekort.

	2014	2015	2016	2017	2018*
Schuldquote	81,6%	81,3%	84,7%	86,0%	84,5%
Financieringstekort als % van BBP	-8,6%	-3,8%	-3,9%	-2,7%	-2,2%

Bron: Kerncijfers Caribisch deel Koninkrijk, SEO-rapport nr. 2019-08

*2018 aanvullende informatie van IMF Executive Board Concludes 2019 Article IV.

Het financieringstekort van Aruba was in dezelfde periode (2014-2018) hoog met gemiddeld 4.2 % van het BBP. Met een gemiddelde economische groei van 0,8% per jaar (2014-2018)² impliceren dergelijke tekorten onhoudbare overheidsfinanciën.

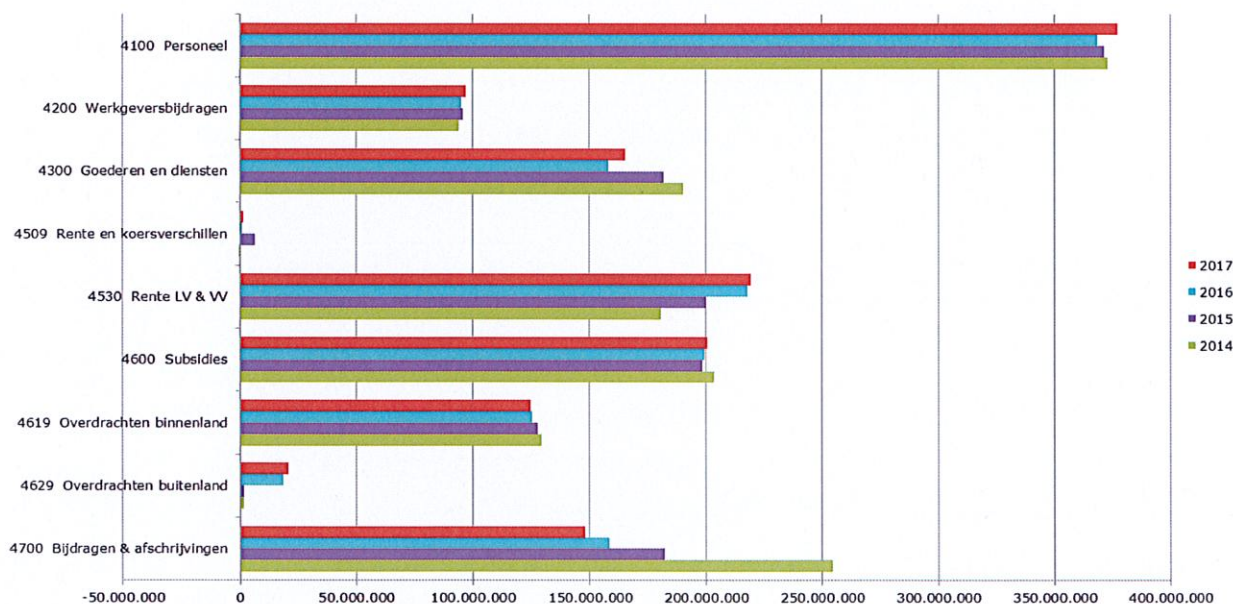
¹ Economische, financiële en sociale ontwikkelingen 2010-2017. Kerncijfers Caribisch deel Koninkrijk, SEO-rapport nr. 2019-08

² Berekening gemaakt door de SER op basis van cijfer van de Centrale Bank van Aruba, State of the Economy 2018, 2016, 2015.

Om een inzicht te krijgen in de ontwikkelingen van de openbare financiën van Aruba, heeft de Algemene Rekenkamer een onderzoek verricht naar de jaarrekening van het land Aruba over de dienstjaren 2014 tot en met 2017³. Het vernoemde onderzoek was op 1 november 2018 gepubliceerd⁴.

In figuur 1 is het verloop van de totale kosten, ingedeeld naar hoofdkostensoort over de periode 2014 tot en met 2017, weergegeven:

Figuur 1: Verloop kosten per hoofdkostensoort jaren 2014 tot en met 2017 (in AWG.)

Bron: Algemene Rekenkamer: Rapport onderzoek jaarrekening land Aruba 2017

Het figuur hierboven laat zien dat de grootste kostenpost personeelskosten zijn. Nadat deze hoofdkostenpost Personeel drie achtereenvolgende jaren daalde, is deze in 2017 gestegen. Deze stijging vertaalt zich deels ook naar de Werkgeversbijdragen waar tevens een stijging waarneembaar is. Opmerkelijk is dat ook de hoofdkostenpost Goederen en diensten na een dalende trend vanaf het jaar 2014 in 2017 weer bleek te stijgen.⁵

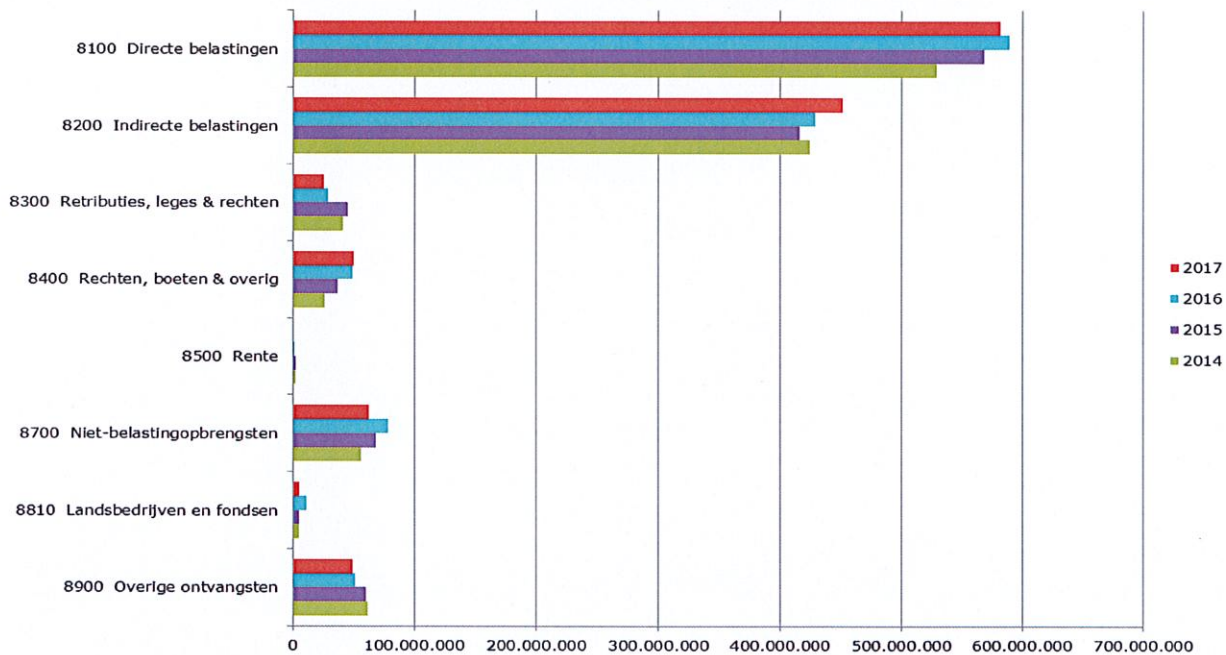
Net zoals bij de kosten, zijn ook de middelen over de jaren 2014 tot en met 2017 door de Algemene Rekenkamer in kaart gebracht. Het verloop van de middelen over deze jaren wordt weergegeven in figuur 2 (zie pagina 4)

³ Raad heeft zich moeten beperken tot cijfers van de jaarrekeningen t/m 2017 aangezien de jaarrekening van 2018 en 2019 nog niet gepubliceerd zijn.

⁴ Algemene Rekenkamer: Rapport onderzoek jaarrekening land Aruba 2017.

⁵ Idem1.

Figuur 2: Verloop middelen per hoofdmiddelensort jaren 2014 tot en met 2017 (in AWG.)

Bron: Algemene Rekenkamer: Rapport onderzoek jaarrekening land Aruba 2017

Uit het bovenstaande figuur blijkt dat de hoofdmiddelenpost directe belastingen de grootste post is⁶. Deze hoofdmiddelenpost bleek tot aan 2016 te stijgen, en is in het jaar 2017 gedaald. De tweede grootste hoofdmiddelenpost indirecte belastingen⁷, is na een kleine daling in 2015, plotseling in 2016 en 2017 weer gestegen⁸.

De komst van de coronapandemie heeft Aruba -wiens economie voor meer dan 80% afhankelijk is van het toerisme- ongelofelijk hard geraakt en een verwoestende invloed gehad op een sowieso al precaire economische financiële situatie.

Volgens de Minister van Financiën en Economie daalt het BBP met 44,4%, gaat de begroting van een surplus van 46 miljoen naar een deficit van 1.3 miljard, is de financiële nood 1,6 miljard en gaat de staatsschuld van 73.1 % van het BBP

⁶ De hoofdmiddelensort 8100 Directe belastingen bestaat uit: 8111 Loonbelasting, 8112 Inkomstenbelasting, 8114 Rente belastingvordering, 8115 Vervolging nat. Personen, 8116 Winstbelasting, 8120 Dividendbelasting, 8131 Grondbelasting, 8132 Successie-/overgangsbelaasting, 8133 Overdrachtsbelasting, 8135 Motorrijtuigenbelasting en 8142 Zegelbelasting.

⁷ De hoofdmiddelensort 8200 Indirecte belastingen bestaat uit: 8211 Invoerrechten, 8212 Accijns gedestilleerd, 8213 Accijns sigaretten, 8214 Accijns bier, 8215 Accijns minerale oliën, 8216 BBO, 8218 Zegelbelastingen, 8219 Dienstverlening IUD, 8220 Vergunningen, 8221 Milieubelasting op hotels e.a. en 8222 Milieubelasting op verhuur voertuig.

⁸ Idem1.

naar 104%⁹. In het rapport “Kleine eilanden Grote uitdagingen”¹⁰ is aangegeven dat in 2020 de schuldquote van Aruba van hetzelfde jaar naar een ongekend niveau van circa 120% zal stijgen.

Vanwege de (gevolgen van de) geschetste ontwikkelingen is de Raad van mening dat, nu meer dan ooit, er een bittere noodzaak is om de kosten van het overheidsapparaat terug te dringen en hiermee het begrotingstekort te helpen terugdringen. Derhalve heeft de Raad besloten om met een vervolg te komen van haar advies “Economiseren binnen het Overheidsapparaat” uit juni 2014.

⁹ Nota di cambio presupuesto 2020, 24 maart 2020.

¹⁰ Kleine eilanden Grote uitdagingen, *Het Caribisch deel van het Koninkrijk in regionaal perspectief: prestaties, kansen en oplossingen*. Economisch Bureau Amsterdam Mei 2020.

Hoofdstuk 1. Noodzaak voor kerntakendiscussie

Met economiseren binnen het overheidsapparaat doelt de Raad op de aspecten van het overheidsfunctioneren waarop er bezuinigd/bespaard kan worden en ook waar/hoe er meer inkomsten gegeneerd kunnen worden.

Een belangrijk aandachtspunt hierbij is de vraag welke werkzaamheden en diensten de overheid zelf moet verrichten en welke overgelaten dienen te worden of kunnen worden aan de privé/particulier sector. In haar advies uit 2014 heeft de Raad al duidelijk aangegeven hoe zij hier tegenaan kijkt. Hoewel het uiteindelijk een politieke keuze van de regering (en parlement) is om te bepalen hetgeen wel een overheidstaak en of –dienst moet zijn en hetgeen niet, is de Raad van mening dat de belangrijkste overweging hierbij moet zijn of bepaalde belangrijke gemeenschappelijke maatschappelijke diensten en behoeften -die van wezenlijk belang zijn voor de samenleving- buiten de overheid om niet of in onvoldoende mate voorzien/geboden kunnen worden.

In dit kader wijst de Raad op de kerntakenanalyse-discussie hetgeen in het verleden vaak door velen geopperd is. Voor zover de Raad bekend, dateert de laatste kerntakenanalyse van het overheidsapparaat uit 2008 en is toentertijd helaas weinig tot niets wezenlijks hiermee gedaan. De Raad is van mening dat wederkerende kerntakenanalyses en –discussies (bijvoorbeeld om de 5 jaar) tussen de regering en de sociale partners (werkgevers- en werknemersvertegenwoordigers) zeer gunstig en wenselijk zijn, aangezien deze goed inzicht kunnen geven in de beantwoording van de vraag welke werkzaamheden en diensten de overheid zelf moet verrichten en welke overgelaten dienen te worden of kunnen worden aan de privé/particulier sector. Hierdoor zou de regering overbodige overheidstaken en –diensten kunnen afstoten met de wetenschap dat deze dan overgenomen worden door de prive/particuliere sector waardoor de overheid duurzaam kan bezuinigen op haar kosten.

Hoewel het kerntakenanalyse rapport uit 2008 inmiddels verouderd is en waarschijnlijk voor een groot deel achterhaald is, kan de bestudering van dit rapport wellicht als een startpunt fungeren voor een nieuwe kerntakenanalyse en –discussie tussen regering en sociale partners.

Hoofstuk 2 Waar kan de overheid in economiseren?

In haar adviesrapport uit 2014 heeft de Raad aangeven waar en hoe zij van mening is dat er binnen het overheidsapparaat geëconomiseerd (besparen/bezuinigen en of verhogen van inkomsten) kan worden. De Raad heeft met genoegen vernomen dat sindsdien er ten aanzien van bepaalde aspecten inderdaad veranderingen zijn aangebracht, die geleid hebben tot besparingen/bezuinigen zoals bijvoorbeeld:

- **het onderbrengen van alle musea onder 1 overkoepelende organisatie zijnde Fundacion Museo Aruba (FMA).** *Opgemerkt dient wel te worden dat dit niet geldt voor het Museo Arqueologico dat thans bezig is met een proces van verzelfstandiging.*
- **het oprichten van Air Navigation Services Aruba (ANSA):** Privatisering van de directie voor luchtverkeerleider de DCA (Department of Civil Aviation in 2014).
- **het invoeren van een output subsidie bij gesubsidieerde stichtingen per 1 januari 2016.**¹¹ De prestaties en de resultaten van de geleverde diensten (outputs) van de gesubsidieerde instellingen staan centraal bij de subsidie. Het totaalbedrag (budget) is een subsidietop die aan de goedgekeurde begroting is gekoppeld, welke niet overschreden kan worden.

Echter bij de meeste door de Raad aanbevolen bezuiniging- en/of inkomstenverhogende maatregelen is er geen tot weinig actie ondernomen derhalve wil de Raad wederom wijzen op deze en andere aanbevelingen die kunnen bijdragen aan besparingen en of inkomstenverhogingen binnen het overheidsapparaat.

In de volgende paragraaf geeft de Raad aan op welke aspecten, diensten, taken/werkzaamheden er naar haar mening- geëconomiseerd kan worden.

2.1 Beveiligingswerkzaamheden

De overheid heeft een eigen beveiligingsdienst die haar beveiligingswerkzaamheden verricht namelijk de CEA (Cuerpo Especial Arubano).

De kosten voor deze dienst bedragen vanaf 2014 tot en met 2019 AWG. 13.971,083 (bijna 14 miljoen dus) gemiddeld per jaar. Gezien dit groot bedrag vindt de Raad het de moeite waard voor de overheid om te onderzoeken of er

¹¹ Handboek Overheidssubsidies Aruba 2016-2017

niet bespaard kan worden door (tenminste een gedeelte) van deze beveiligingswerkzaamheden (al of niet gedeeltelijk) uit te besteden.

2.2 Motorrijtuigenkeuringen

De overheidsdienst DTI (Dienst Technische Inspectie) doet namens de overheid verschillende technische inspecties, controles en keuringen waaronder ook motorrijtuigenkeuringen. De motorrijtuigenkeuringen worden gedaan vanuit de verantwoordelijkheid van de overheid voor de verkeersveilig. De Raad vraagt zich -in het kader van bezuinigen/economiseren- af of het keuren van motorrijtuigen wel een overheidstaak moet blijven. De Raad denkt dat deze taak beter ondergebracht kan worden bij de verzekeringsmaatschappijen op het eiland, die dan uitvoering hiervan kunnen uitbesteden aan de verschillende auto- en motormonteurs/garages. Dit zal ongetwijfeld tot kostenbesparingen leiden bij de DTI.

2.3 Belastingheffing en -inning

De Raad heeft geconstateerd dat de mate van 'compliance' (naleving van de plicht tot het betalen/afdragen van belastingen en sociale premies), op Aruba onvoldoende is¹². In 2019 stond er een openstaand saldo van niet ingevorderd belastinggeld van ongeveer 1,6 miljard Arubaanse gulden, hetgeen equivalent is aan 30% van het bruto binnenlands product van Aruba in 2017. Er is dus een enorm probleem voor wat betreft de belastinginning. In het SER-advies "het gebrek aan compliance" van 2019, heeft de Raad enkele voorbeelden gegeven van het gebrek aan compliance bij zowel directe als indirecte belastingen. In voornoemd SER-advies heeft de Raad de overheid verzocht om hoge prioriteit te geven aan het verhogen van compliance gedrag vanwege de negatieve consequenties die non compliance heeft voor zowel de overheid als voor het algemeen belang, Tevens heeft de Raad aanbevelingen aangedragen om de compliance te verbeteren¹³.

2.4 Bestrijding van zwart werk

In hoofdstuk 4 in het SER-advies (2019) "het gebrek aan compliance" bleek eruit dat er weinig informatie bestaat over de omvang van zwart werk (grijze

¹² Zie SER-advies "Het gebrek aan compliance": <http://www.ser.aw/pages/wp-content/uploads/2020/01/Het-gebrek-aan-compliance-Dec-2019.pdf>

¹³ Zie verder hoofdstuk 3 SER-advies "het gebrek aan compliance" van 2019)

circuit). Desondanks heeft de Raad erop gewezen dat er verschillende uitdagingen waren binnen het overheidsapparaat, die het moeilijk maken om een efficiënte en effectieve controle te doen in de bestrijding van zwart werk¹⁴.

2.5 Eco-besparingen

Hoewel de overheid enkele projecten uitgevoerd heeft conform het principe van eco-besparingen zoals straat verlichting met led lampen en de installatie van zonnepanelen op een paar scholen, zijn er nog veel meer opties/mogelijkheden beschikbaar om aan eco-besparingen te doen. De Raad denkt dat de overheid een soort “passive house standard¹⁵” kan introduceren in haar beleid. Nieuwe projecten zoals scholen, overheidsgebouwen etc. zouden volgens deze standaards gebouwd moeten worden, hetgeen ook zou moeten gelden voor alle semi-overheidsinstellingen, stichtingen etc. Bovendien zouden alle projecten die gedaan worden door de FCCA, deze standaarden moeten volgen, denk aan de smart community die gebouwd is in Kibaima. De overheid zou er ook voor kunnen kiezen om deze al of niet gedeeltelijk in de voorwaarden voor een bouwvergunning op te nemen. Er kan ook meer gedaan worden om energy kosten in huidige overheidsgebouwen te verminderen zoals het gebruiken van “smart lightning systems”, deze omvatten armaturen met hoge efficiëntie en geautomatiseerde bedieningselementen die aanpassingen maken op basis van omstandigheden zoals bezetting of beschikbaarheid van daglicht. Bovendien zijn er tegenwoordig waterkranen en toiletten die op basis van sensoren opereren en zodoende 80% besparingen kunnen genereren in waterverbruik. De overheid zou in samenwerking met WEB en/of Elmar N.V. de mogelijkheid kunnen bekijken om het gebruik van zonne-energie op Aruba meer te stimuleren bijvoorbeeld door stimuleringspremies en/of gunstige financieringsmogelijkheden aan de burger aan te bieden. Naarmate WEB en/of Elmar NV zich meer gaat richten op groene energie zal de effectiviteit van een ‘groen’ beleid van energieproductie en -verbruik ook prijs verlagend werken.

2.6 Dienstauto's

De overheid heeft uitgezonderd de dienstwagens van het politiekorps op dit moment in totaal 301 dienstwagens. Opmerkelijk is het feit dat ongeveer 50 % van deze dienstwagens een leasebedrag heeft van AWG 1200,- of hoger per

¹⁴ Zie paragraaf 4.2, SER-advies “Het gebrek aan compliance”:

¹⁵ Een “passive house standaard” is een vrijwillige norm voor energie-efficiëntie in een gebouw, die de ecologische voetafdruk van het gebouw verkleint. Het resulteert in gebouwen die weinig energie nodig hebben voor ruimteverwarming of -koeling.

maand, ook blijkt dat 51 van deze 301 dienstwagens SUV's zijn. In 2014 bedroegen de kosten per jaar AWG 3,7 miljoen en voor het jaar 2020 is dit vastgesteld op AWG 4.1 miljoen. De Raad vraagt zich af waarom zoveel dienstwagens zijnde 50%, een leasebedrag van AWG 1200,- per maand hebben of hoger. Aan het eind van de leaseperiode heeft de overheid in feite het volledige koopgedrag betaald terwijl de wagen nog steeds het eigendom blijft van het betreffende autobedrijf. Gezien het bovenstaande denkt de Raad dat de overheid kan bezuinigen door de voor- en nadelen van de leasecontracten te herevalueren. In het bijzonder de hoogte van de bedragen en afschrijvingen van de leasecontracten ten behoeve van de dienstauto's. De Raad stelt voor om een onderzoek te (laten) doen naar de noodzakelijkheid van het aantal dienstauto's voor de uitvoering van de betreffende taken en op welke wijze hierop bezuinigd of gekort kan worden.

Hoofdstuk 3. Verlaging van personeelskosten

3.1 100% uitbetaling bij arbeidsongeschiktheid

In de particuliere sector wordt een werknemer vanaf 4 dagen na de ziekmelding bij afwezigheid op het werk slechts 80% van het loon uitbetaald. Na 2 jaar (bij ziekmelding voor de dezelfde ziekte) wordt men niet meer uitbetaald. In de publieke sector hebben ambtenaren en gelijkgestelden een veel gunstere en vooral kostbaardere regeling. Ambtenaren en gelijkgestelden ontvangen namelijk in de eerste 2 jaar na hun ziekmelding bij afwezigheid op het werk, 100% van hun inkomen. In het derde jaar ontvangen laatstgenoemden 90% van hun salaris en vervolgens 80% de resterende maanden. Pas daarna dient er een herkeuring plaats te vinden. In 2018 was het ziekteverzuimpercentage bij de overheid ongeveer 8,6%, hetgeen de overheid dat jaar AWG 62.8 miljoen kostte terwijl bij de particuliere sector het ziekteverzuim met 2,9% beduidend lager was hetgeen leidde tot een kostenpost AWG 32.8 miljoen¹⁶. Het is duidelijk dat de regeling voor arbeidsongeschiktheid, een groot kostenpost is voor de overheid. Sommigen beweren zelfs dat deze regeling het ziekteverzuim in de hand werkt. De Raad beschikt echter niet over data om de geldigheid van deze bewering na te gaan. Derhalve stelt de Raad voor dat de overheid onderzoek doet of laat verrichten naar het hoge ziekteverzuim binnen het overheidsapparaat en op basis hiervan haar beleid/maatregelen aanpast of ontwikkelt en deze invoert ter verlaging van de betreffende kosten. Gezien de bovengenoemde hoge kosten beveelt de Raad aan om deze kostbare regeling in het kader van kostenreductie te evalueren c.q. te herzien en waar nodig op een dusdanige wijze aan te passen waardoor de discrepantie met de particuliere sector geminimaliseerd wordt.

3.2 Schoonwerkzaamheden

De overheid heeft bij bijna elke overheidsdienst/directie en of –bureau een (1) of meerdere (schoon)maakwerksters in dienst. Per 1 april 2020, zijn er in totaal 251 schoonmaakwerkster bij de overheid in dienst. De overheid zal dit jaar (2020) een bedrag van ongeveer Afls 692.774,73 aan salariskosten voor de schoonmaaksters moeten betalen. Dit is een aanzienlijk bedrag, de Raad vraagt zich dan ook af of het niet efficiënter maar vooral niet goedkoper is om het schoonmaakwerk uit te besteden aan de verschillende particuliere schoonmaakbedrijven op Aruba. Bij het toewijzen van grote langdurige

¹⁶ https://www.overheid.aw/actueel/nieuws_46856/item/ziekteverzuim-in-de-publieke-sector-zorgt-voor-een-toename-van-de-personeelskosten_45931.html

schoonmaakopdrachten/contracten met schoonmaakbedrijven zou de regering kunnen bedingen dat deze schoonmaakbedrijven ook een zeker aantal schoonmaakwerksters werkzaam bij de overheid in dienst nemen zijnde een soort van 'outplacement' volgens het "mens volgt taak principe".

3.3 Gestructureerd beoordelingssysteem en prestatiebeloning

Voor zover de Raad bekend hanteren de meeste overheidsdiensten en -directies (nog) geen vorm van gestructureerd beoordelingstraject met een daaraan gekoppelde prestatiebeloning. Het ontbreken hiervan werkt willekeur in de hand wanneer het gaat om salarisverhoging, in ambtelijke taal 'bevordering' genoemd. Dit gebrek is niet bevorderlijk voor de productiviteit binnen de overheid. De overheid zou het bevorderen van haar personeel moeten baseren op een beoordelingstraject waar de productiviteit van de individuele ambtenaar een primordiaal onderdeel van is.

3.4 Gebruik toelage artikel 25

Er zijn veel signalen over overmatig gebruik/wildgroei van allerlei toelagen binnen de overheid. In het bijzonder ten aanzien van artikel 25 van de Landsverordening Materieel Ambtenaren (LMA) waarbij onder bepaalde omstandigheden er een toeslag van 25% van de bezoldiging kan worden toegekend. Volgens het huidig beleid worden de toelage van artikel 25 aan 3 groepen overheidsmedewerkers verstrekt namelijk:

- Directeuren, dienst- en bureauhoofden
- Ambtenaren ter beschikking van een bureau van een minister of het Secretariaat van de Ministerraad
- Ambtenaren die functie met bepaalde waarde/deskundigheid bekleden (bijvoorbeeld schaarste-, veiligheidstoelage)

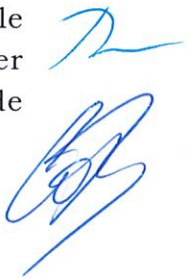
Er dient naar de mening van de Raad zeer restrictief om te gaan met het toekennen van toelagen op basis van artikel 25.

3.5 Personeel op Ministeries

Door de jaren heen is het gebruikelijk dat elke minister zijn/haar eigen - persoonlijke uitgezochte/geselecteerde- medewerkers aanstelt om bij zijn/haar ministerie te werken voor de betreffende regeerperiode. Deze medewerkers, ook wel coördinatoren genoemd, zijn merendeels vertrouwenspersonen (politieke aanhangers) van de betreffende minister. Deze zogenoemde coördinatoren verdienen meestal veel meer dan in hun vorige baan vanwege extra toelagen (zoals bijvoorbeeld artikel 25 LMA) en/of politieke compensatie voor hun affiniteit met de betreffende minister. Voorgesteld wordt om na te gaan in hoeverre het mogelijk is een deel van het personeel als vaste medewerker aan te stellen waarvoor er geen extra toelagen betaald hoeft te worden. Hier gaat het vooral om ondersteunend en administratief personeel die niet in het besluitvormingsproces van de minister betrokken zijn. Ten aanzien van deskundig personeel voor advisering en beleidsontwikkeling zou de minister vertrouwenspersonen kunnen rekruteren. In het licht van het voorgaande kan de toepassing van artikel 25 van de LMA beperkt blijven tot het deskundig personeel. Immers kan ook de toepassing van artikel 25 van de LMA bij deskundig personeel geëvalueerd moeten worden. Namelijk, er mag vanuit gegaan worden dat ambtenaren die ter beschikking zijn van de minister of het secretariaat van de Ministerraad, werkzaamheden uitvoeren op grond van hun opleidingsniveau, kennis en deskundigheid. Deze deskundigheid hebben zij voor hun schalering al ter beschikking gesteld en daarom is het dan ook enigszins vreemd dat zij daarop een extra 25% op hun salaris conform artikel 25 van de LMA bij moeten verdienen. Op grond van de ambtelijke salarisschalen, staat dit dan gelijk aan een bevordering in 1 keer van minimaal 2 à 3 schalen. Dit is naar de mening van de Raad disproportioneel en dient derhalve zeker gematigd te worden toegepast. In het kader van de bezuinigingen in het overheidsapparaat kan er op dit punt aanzienlijk bespaard worden.

De Raad beveelt ook aan dat de betreffende minister eerst binnen het overheidsapparaat naar deskundige functionarissen zoekt alvorens over te gaan tot het aantrekken van externe deskundigen. Ten behoeve van een consistent beleid stelt de Raad voor om zowel het voorgaande alsook de vaststellen van een personeelsplafond per ministerie, wettelijk vast te stellen zodat alle ministers en regeringen zich daaraan dienen te houden. Op deze manier kan er aanzienlijk bespaard worden op de kosten van personeel werkzaam op de verschillende ministeries.

Hoofdstuk 4 Conclusie

Zoals eerder gesteld in het SER-advies “Economiseren binnen het overheidsapparaat” uit 2014 kan de overheid door afstoten en herstructurering van (de uitvoering) bepaalde overheidstaken de kosten van haar apparaat aanzienlijk reduceren en ook meer inkomsten genereren en zodoende het begrotingstekort terugdringen.

Zeker gezien de ernstige financiële/economische consequenties vanwege de Covid-19 crisis is de noodzaak nog vele malen groter dan ten tijde van opstelling van voornoemde SER-advies.

Veel van de door de Raad aanbevolen aanpassingen in hoofdstuk 2 kunnen ten eerste niet los gezien worden van mogelijkheden in de particuliere sector als het gaat om het afstoten van bepaalde overheidstaken en of het uitbesteden van bepaalde interne overheidswerkzaamheden. Derhalve adviseert de Raad de regering om zeker daar waar het gaat om het afstoten van overbodige overheidstaken gedegen overleg te voeren met sociale partners om zodoende inzicht te krijgen in hoeverre de afgestoten overheidstaken door de particuliere sector overgenomen kunnen worden.

Ook adviseert de Raad de regering om op een gestructureerde wijze specifiek overleg te voeren met de ambtenarenvakbonden over de (rechtspositionele) gevolgen die het afstoten en/of herstructureren (van de uitvoering) van bepaalde overheidstaken alsmede over in hoofdstuk 3 vermelde aanbevelingen ter verlaging van de personeelskosten voor ambtenaren zullen kunnen hebben. Ten behoeve van gestructureerd overleg met de ambtenarenvakbonden wil de Raad sterk aanbevelen om het Gestructureerd Overleg Ambtenarenzaken (GOA) nieuw leven in te blazen oftewel te (her-) activeren en niet separaat met de verschillende vakbonden te overleggen.

Ten slotte wil de Raad de overheid aanbevelen vooral voortgang te maken met de belastinghervormingen waarbij nadruk moet liggen op het vereenvoudigen hiervan en de verschuiving van directe naar indirecte belastingen waarbij er bijvoorbeeld gedacht kan worden aan een “fuel tax”.

De Raad wil de overheid nadrukkelijk aanbevelen om gezien deze moeilijke en financieel economische zware tijd, daadwerkelijk aandacht te besteden aan en concrete stappen te ondernemen om enerzijds de kosten van het overheidsapparaat te verminderen en anderzijds meer inkomsten te genereren.

Oranjestad, 27 mei 2020

Mw. P. (Tisa) LaSorte
Voorzitter
Sociaal Economische Raad

Dhr. drs. Felix R.E. Bijlhout
Algemeen Secretaris
Sociaal Economische Raad

L.G. Smith Boulevard 134, Oranjestad, Aruba
Telefoon: (297) 583-2713
Fax: (297) 5838956